

Uvijek se netko moli na njihovu grobu

Mirela Lovrić, OFS

U ovom izdanju našega časopisa Franjinim stopama predstavljamo časopis koji u svom nazivu također ima stope, i koji također izlazi u Širokom Brijegu. Razgovaramo s fra Miljenkom Stojićem, hercegovačkim franjevcem, književnikom i novinarom. Budući da fra Miljenko ima službu vicepostulatora od 2007., poglavito će nam reći nešto o Vicepostulaturi postupka mučeništva »Fra Leo Petrović i 65 subrača«.

Recite nam kako je sve započelo. Otkada postoji Vicepostulatura za naše ubijene fratre?

Još i prije prvoga ubijenoga hercegovačkog franjevca, fra Stjepana Naletilića 1942., Uprava Provincije naložila je članovima bilježenje događanja u Provinciji, onoga što se odnosi na nju i događaja s povjerenim pukom Božjim. Nastavilo se to i u komunističko vrijeme, kada se za takve stvari išlo u tamnicu. Dolaskom slobode, pobjedom nad jugovelikosrbima, Uprava Provincije na čelu s fra Slavkom Soldom 2004. pokreće povjerenstvo za pripremu kauze mučenika. Njegov rad urodio je pokretanjem Vicepostulature 19. rujna 2007.

U sklopu rada Vicepostulature stvorene su i novine Stopama pobijenih kao i Vicepostulaturin Natječaj. Što čitatelji mogu pročitati u ovom glasilu? Koji je njegov cilj? Čemu služi Natječaj?

Dosadašnji rad Vicepostulature spada u fazu koja se zove istražna. Jedan od načina da dođemo do svjedoka/literatu-

re o našoj pobijenoj braći svakako je bilo pokretanje i spomenutog glasila. Kroz njega smo ujedno istraživali i povijesni okvir u kojemu se sve to dogodilo, jer će i njega trebati opisati i potkrijepiti činjenicama kada se budu podnosili dokumenti – najprije na razini mjesne biskupije, a onda na razini Rima ili Vatikana. O radu Vicepostulature redovno izvješćujemo preko portala pobijeni.info. Natječaj na temu Pobijeni hercegovački franjevci ima za svrhu prikupljanja vox populi (glasa puka) o ubojstvu naše braće. On će biti jedan od bitnih stavki u njihovu proglašavanju mučenicima, što će Crkva, ako Bog da, jednoga dana učiniti. Dug je to i zahtjevan posao, ali će se isplatiti ako i samo jedan od njih bude uzdignut na čast oltara.

Iz rada Vicepostulature izrastao je i Memorijalni centar Groblje mira (MCGM). Recite nam nešto o rađanju ideje i što MCGM simbolizira?

Kada smo počeli tražiti i nalaziti posmrtnu ostatku pobijenih franjevaca, pronalazili smo i posmrtnu ostatku pobijenih članova vjernoga puka Božjega, ali Vicepostulatura nije imala zadaću baviti se njima. I to me uvijek kopkalo, dok nismo u općini Široki Brijeg pokrenuli prvo povjerenstvo koje će se time baviti. Kasnije su nadošla povjerenstva po drugim općinama, zatim koordinacija tih povjerenstava te njihovo povezivanje u Odjel HNS-a BiH za Drugi svjetski rat i poraća. U međuvremenu se rodila i namisao o MCGM-u. Tu se pokapaju žrtve iz Drugoga svjetskog

rata i poraća za koje se ne zna tko su, a za sve žrtve toga vremena krštene u BiH i ubijene bilo gdje postavlja se prikladan križ. Sve troškove snosi MCGM, osim križa koji plaćaju obitelji, da bi se poštivala njihova povezanost s ubijenim. Šire se o svemu može obavijestiti na portalu grobljemira.info. Ovime Vicepostulatura dobiva potkrjepu za povijesni okvir koji treba napraviti i odužuje se vjernicima s kojima su fratri zajedno ubijani, a obitelji i hrvatski narod mjesto zajedničke molitve za sve pobijene. Odgovor puka je potvrdio da je zamisao pala na plodno tlo.

U širokobriješkoj crkvi je grobnica tek 24 ubijena franjevca, za mnoge grobove se još ne zna. Postoje li već neka svjedočenja po zagovoru ubijenih fratara, s obzirom da se često mogu vidjeti vjernici kako kleče i mole na njihovu grobu?

Do sada znamo za posljednje počivalište sveukupno 37 fratara. Spomenuli ste njih 24 u grobnici u širokobriješkoj samostanskoj crkvi, 10 ih je na ra-

znim drugim mjestima, a njih trojica još čekaju da budu iskopani iz jame Golubinke kraj Drniša. Da, zaista se uvijek netko moli na njihovu grobu i puk ih sve zajedno naziva Širokobriškim mučenicima, jer je širokobriški samostan sa svojim područjem dao 34 žrtve, a svi su opet ovdje završavali škole, bili nekada na službi ili su odavde rodnom.

Imamo određeni broj svjedočenja o uslišanju njihova zagovora, ali još ne onoliko koliko ih stvarno bude. Naš puk, naime, nije naučio na takva svjedočenja. Ipak i to se polako mijenja. Hvala svima onima koji su nam posvjedočili o uslišanju na zagovor Širokobriških mučenika. A hvala i našim trećarima koji se redovno brinu za grob naše ubijene braće. Uvijek je čist i lijepo okićen.

Koji su sljedeći koraci u radu Vicepostulature? Postoji li službena molitva za uzdizanje na oltar pobijenih franjevaca?

Nakon ove istražne faze slijedi faza pokretanja postupka mučeništva na biskupijskoj razini. Vicepostulatura je spremna za taj korak, a Uprava Provincije će odlučiti kada će se dogoditi, nadjajmo se ubrzo jer su pripreme u tijeku.

Uz Božju pomoć tada će kandidati biti proglašeni slugama Božjim i onda će se objaviti službena molitva za njihovo uzdizanje na oltar. Osobna molitva za njihov zagovor te moguća uslišanja uvijek su bili dopušteni, zapravo to sve spada u srž postupka mučeništva.

Zaključio bih da imamo nezasluženu čast sudjelovati u svemu spomenutom, na način kako možemo. I nemojmo biti nestrpljivi. Molimo se, razmišljajmo o svemu ovome, i živimo u skladu s onim što smo spoznali u svome srcu.

Činiti što Bog čini u Božiću.....	4
Greccio - 800 godina od prvih jaslaca.....	6
Mir se svijetu navješta.....	8
Ovdje je uvijek Božić.....	10
I Riječ je tijekom postala.....	12
U hladan svijet dolazi Riječ.....	13
Intenzivna njega fra Željka Barbarića.....	14
Nepoznato u nama.....	17
Značaj i uloga medija u obiteljima.....	20
Voda Bogojavljenja i voda Krštenja.....	22
Fra Rudo Jurić.....	24
Tragedija pred mostarskom katedralom.....	25
Paolo Pio Perazzo - zaposlenik željeznice.....	26
Uvijek se netko moli na njihovu grobu.....	28
Uzorni likovi naših trećarica.....	30
Malenost - najvažnija Franjina osobina.....	32
Opomena VI.	34
Hodočašće u Asiz OFS-a Međugorje.....	36
Novo vijeće OFS-a Međugorja.....	38
Novo vijeće OFS-a Čitluka.....	39
Sjednica nacionalnog vijeća OFS-a.....	41
Održana Generalka duše.....	46
Izložba jaslaca u Kosači.....	48
Kronika događanja u bratstvima OFS Hercegovine.....	52
Đakonsko ređenje u Mostaru.....	58
Trećari ili bećari.....	62

Franjinim stopama

List Franjevačkog svjetovnog reda i štovatelja sv. Franje

Broj 4 (49), godište XIII.**UTEMELJITELJ I NAKLADNIK:** Vijeće mjesnog bratstva Franjevačkog svjetovnog reda Široki Brijeg**UREDNIČKO VIJEĆE:** Mirela Barbarić, Josipa Begić, fra Dane Karačić, Božica Lončar, Mirela Lovrić, Ana Naletilić, Matea Soldo i Marija Zelenika**SURADNICI:** fra Ante Marić, fra Mladen Rozić, fra Josip Vlašić, s. Dominika Anić, fra Antonio Musa, Marija Krešić, Magdalena Vukoja, Zoran Kolobara, Lucija Naletilić, Vesna Šimić, Mirjana Čavar, Monika Naletilić, Davorka Eljuga, Vinko Sliško, Marija Dilber, Marija Brkić, Mladen Bosankić, Tina Vidić, Dragana Lasić, Antonia Bubalo, Milena Leventić i Monika Penavić**TEOLOŠKA REDAKTURA:** fra Dane Karačić**LEKTURA:** Mirela Lovrić i Ana Naletilić**GRAFIČKI UREDNIK:** Mateo Rezić**NASLOVNICA:** Mateo Rezić**TISAK:** Logotip, Široki Brijeg**ADRESA UREDNIŠTVA:** A. Stepinca 14, Široki Brijeg**E-MAIL:** stopamafanjinim@gmail.com

ISSN 2232-8580

U skladu s dekretom pape Urbana VIII. i odredbom II. vat. sabora izjavljujemo da ne želimo preteći sud Crkve kome se potpuno podvrgavamo. Riječi "mučenik", "mučeništvo", "čudesna" slično imaju u ovom listu samo vrijednost ljudskog svjedočenja.

List Franjinim stopama je upisan u registar javnih glasila u Ministarstvu prosvjete, znanosti, kulture i sporta Županije Zapadnohercegovačke, pod rednim brojem 20., stranica 0020, dana 6. travnja 2011.

Svoje dobrovoljne priloge za potporu lista Franjinim stopama možete slati na račun: Franjevački samostan Uznesenja BDM Podračun Franjevačkog svjetovnog reda

Unicredit Bank d.d. Mostar br. 3382202257080158

Dragi naši čitatelji,

u rukama držite novi broj našeg i vašeg lista Franjinim stopama. Ovaj broj izašao je pred Božić i prilika je svima nama da se pripremimo za rođenje malenog Isusa. Pripreme za ovaj blagdan već su pri kraju i Isus samo što nije došao, ali možda će nekome upravo tekstovi koje smo za vas pripremili u ovom broju biti poticaj da drugačije doživi Božić. Možemo pronaći malo vremena za napuniti svoja srca štivom koje možete upravo ovdje pročitati.

O Božiću za vas pišu fra Antonio Musa, Marija Krešić, Marija Zelenika, Mirela Lovrić i Lucija Naletilić. Donosimo vam i dva intervjua s našim fratrima; u Drugoj strani priče, Zoran Kolobara razgovarao je s fra Željkom Barbarićem, a sestra Mirela Lovrić je razgovarala s fra Mićom Stojićem. S. Dominika Anić ovaj put piše o strahu od nepoznatog, fra Mladen Rozić dotaknuo se uloge medija u obiteljima. Matea Soldo piše o vodi Bogojavljenja i vodi Krštenja u Liturgijskom kutku, dok fra Ante Marić nastavlja s Opomenama sv. Franje, a naš područni duhovnik OFS-a fra Josip Vlašić podučava nas o najvažnijoj Franjinoj osobini. U dijelu gdje pišemo o životu u bratstvu možete pročitati o izložbi jaslaca koja je otvorena do Božića u Hrvatskom domu Hercega Stjepana Kosače u Mostaru.

Naš fra Dane nastavlja s Ratnim crticama iz Mostara te s predstavljanjem trećara kojih se vrijedi prisjetiti. I ovaj put možete pročitati vijesti iz života Crkve, kroniku događaja u Hercegovačkom područnom bratstvu, o našim pokojnicima, krštenim i vjenčanima. Na kraju, tu je i naša Boška koja uvijek na svoj način izmami osmijeh na lice. Trudili smo se da se za svakoga nađe poneka korisna riječ. Neka vam čitanje bude ugodno i korisno, a uredništvo našeg lista vam zahvaljuje što nas čitate i tako podržavate naš rad.

Na dobro vam došao Božić i sveto Porođenje Isusovo. U novoj godini koja je pred nama neka vas prati Božji blagoslov i mir.

Uredništvo lista

Konferencija franjevačke obitelji

Prot. br. 31/2023

Asiz, 4. listopada 2023.
Svetkovina serafskog oca
sv. Franje

Svoj

Braći i sestrama
franjevačke obitelji**Potpuni oprost prigodom osamstote obljetnice Božića u Grecciu svetoga Franje Asiškoga**Draga braćo i sestre,
Gospodin vam dao mir!

Pišemo vam iz Asiza, gdje smo se okupili povodom proslave blagdana našega serafskog Oca, da bismo s vama podijelili veliki dar i povlasticu koju nam udjeljuje Sveti Otac prigodom 800 godina Božića u Grecciu. Sveti Franjo se na tom mjestu htio prisjetiti rođenja Gospodinova da bi krenuvši od jaslaca stigao do euharistijskog slavlja, gdje je Isus Krist prisutan u kruhu i vinu.

U okviru obilježavanja ove osamstote obljetnice, dana 17. travnja 2023., uputili smo Svetom Ocu sljedeću molbu: „poradi promicanja duhovne obnove vjernikâ i rasta milosti, molimo da se od svetkovine Bezgrješnog začeca Blažene Djevice Marije, 8. prosinca 2023., do blagdana Prikazanja Gospodina našega Isusa Krista u Hramu, 2. veljače 2024., svi vjernici koji dođu u crkve franjevačkih obitelji diljem svijeta te ostajući u molitvi pred jaslacima postavljenim u crkvama, mogu dobiti potpuni oprost pod uobičajenim uvjetima. Isto tako, oni koji su bolesni ili ne mogu fizički sudjelovati mogu jednako primiti plod oprosta, prinoseći svoje patnje Gospodinu ili vršeći neku odobrenu pobožnost.“ Apostolska pokorničarna prihvatila je našu molbu, dajući i pravo da je javno objavimo.

Stoga, u svim crkvama koje su povjerene našoj pastoralnoj brizi, od 8. prosinca 2023. do 2. veljače 2024., svim vjernicima će biti moguće dobiti potpuni oprost, pod uobičajenim uvjetima.

Molimo vas da razglasite ovu povlasticu, koja se lijepo uklapa i u poseban odnos svetoga Franje sa Crkvom, kada je od Pape zatražio oprost za one koji su posjetili Porcijunkulu. Želimo da u cijeloj franjevačkoj obitelji ta povlastica bude prilika za zajedništvo i duhovnu obnovu svakom bratu i sestri. Neka Gospodin podupre sve vaše korake i pokaže vam svoje milosrđe!

Vaši Generalni ministri i Predsjednik